ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4*

TEACHERS' EXPECTATIONS TOWARD THE INTERNAL SUPERVISION SYSTEM IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER THE OFFICE OF SISAKET PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 4

ทัชชา ชัยสมภา[1], ชีวิน บุญถม[2] และ วิมาน วรรณคำ[3]

Tatcha Chaisompa[1], Chiwin Boonthom[2] and Wiman Wannakham[3]

[1-3]คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

[1-3]Faculty of Education, Nakhon Ratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: Krupangtat@gmail.com

วันที่รับบทความ : 5 พฤษภาคม 2569; วันแก้ไขบทความ 14 พฤษภาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 16 พฤษภาคม 2569

Received 5 May 2026; Revised 14 May 2026; Accepted 16 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) ศึกษาแนวทางในการส่งเสริมความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 รวมจำนวน 2,362 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง

Citation:

*ทัชชา ชัยสมภา, ชีวิน บุญถม และ วิมาน วรรณคำ. (2569). ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 1198-1214.

Tatcha Chaisompa, Chiwin Boonthom and Wiman Wannakham. (2026). Teachers' Expectations Toward The Internal Supervision System In Basic Education Institutions Under The Office Of Sisaket Primary Educational Service Area 4. Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 1198-1214.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

ของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่ม แบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า 1. ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่ามีความไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการพัฒนาความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบไปด้วย 5 ด้านได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการเตรียมการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ และด้านการประเมินผลการนิเทศ

คำสำคัญ: ความคาดหวังของครูผู้สอน, ระบบการนิเทศภายใน, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

Abstract

This research aimed to: 1) examine and compare the levels of teachers' expectations toward the internal supervision system in basic education institutions; and 2) investigate guidelines for promoting teachers' expectations toward the internal supervision system in basic education institutions under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 4. The research sample consisted of 2,362 school administrators and classroom teachers in basic education institutions under the Office of Sisaket Primary Educational Service Area 4. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, and participants were selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with a content validity index ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.94. The statistical methods employed included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed that: 1. Teachers' expectations toward the internal supervision system in basic education institutions were, in overall, at a

high level. 2. A comparison of the internal supervision system in basic education institutions, classified by position, educational level, and school size, revealed no statistically significant differences in the overall results. 3. The guidelines for developing teachers' expectations toward the internal supervision system in basic education institutions comprised five dimensions: supervision planning, supervision preparation, supervision implementation, morale and motivation building, and supervision evaluation.

Keywords: Teachers' Expectations, Internal Supervision System, Basic Education Institutions, Office of Sisaket Primary Educational Service Area 4

บทนำ

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566) ได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพครูและกระบวนการเรียนการสอนเป็นลำดับแรก เนื่องจากครูผู้สอนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาครูผู้สอนอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ผ่านความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อ้างถึงใน ศุภกร หนิเสะ และคณะ, 2568) โดยระบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินการตามกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ครอบคลุมการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง (ยศพนธ์ ชัยงาม และธีระเดช จิราธนทัต, 2569)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ายังมีปัญหาหลายประการ ได้แก่ การวางแผนที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การดำเนินงานที่ขาดความต่อเนื่อง และการประเมินผลที่ไม่สามารถสะท้อนผลการ

พัฒนาได้อย่างชัดเจน (ธมลวรรณ พูนวัฒนานุกูล และบรรจบ บุญจันทร์, 2568) ส่งผลให้การนิเทศภายในไม่สามารถตอบสนองความต้องการของครูผู้สอนได้อย่างแท้จริง

ในบริบทของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ซึ่งมีสถานศึกษา 209 โรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา 2,362 คน พบว่าการดำเนินงานนิเทศภายในมีความแตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษาตามบริบทและความต้องการเฉพาะของครูผู้สอน (เสาวภา ปัญญาสวัสดิ์, 2567) หากการนิเทศไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสม อาจส่งผลให้ครูขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและลดทอนประสิทธิผลของกระบวนการนิเทศโดยรวม ทั้งนี้ ตามแนวคิดทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (1964 อ้างถึงใน กรณาธิป ชิณวงษ์, 2566) หากระบบการนิเทศสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของครูได้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอน และสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมต่อระบบการนิเทศภายในเพื่อตอบสนองความคาดหวังของครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

2. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

3. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกัน

การทบทวนวรรรกรรม

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรากฐานมาจากแนวคิด 3 กลุ่มหลักที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ได้แก่ ทฤษฎีความคาดหวังและความต้องการของมนุษย์ หลักการบริหารสถานศึกษา และกระบวนการนิเทศภายในตามแนวทางของ สพฐ.

ในด้านทฤษฎีความคาดหวังและความต้องการ มาสโลว์ (Maslow) อธิบายว่าความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นจากความต้องการพื้นฐานทางสรีระไปสู่ความต้องการความสำเร็จสูงสุด เมื่อความต้องการระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วจะเกิดแรงจูงใจให้แสวงหาการตอบสนองในระดับที่สูงขึ้น อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) ปรับแนวคิดดังกล่าวให้กระชับในทฤษฎี ERG โดยจำแนกความต้องการเป็น 3 ระดับ คือ ความต้องการอยู่รอด ความต้องการความสัมพันธ์ และความต้องการความก้าวหน้าในวิชาชีพ ขณะที่โนลส์ (Knowles) ขยายมิติดังกล่าวให้ครอบคลุมถึงความต้องการได้รับการยอมรับนับถือและการเปิดรับประสบการณ์ใหม่ แนวคิดทั้งหมดนี้สอดคล้องกับทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Vroom, 1964 อ้างถึงในกรณาธิป ชิณวงษ์, 2566) ที่ชี้ว่าหากระบบการนิเทศสามารถตอบสนองความคาดหวังของครูได้อย่างเหมาะสม จะนำไปสู่ความพึงพอใจและแรงจูงใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านการบริหารสถานศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้กระจายอำนาจการบริหารออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยการบริหารวิชาการถือ

เป็นภารกิจหลักที่เชื่อมโยงโดยตรงกับคุณภาพผู้เรียน ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) งานวิจัยยืนยันว่าการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงกับคุณภาพของสถานศึกษา การบริหารทั้ง 4 ด้าน จึงต้องดำเนินการอย่างบูรณาการเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ในด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2567) กำหนดแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 5 ด้าน ด้านแรกคือ การวางแผนการนิเทศ ซึ่งต้องวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นอย่างเป็นระบบ กำหนดวัตถุประสงค์ ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และงบประมาณให้ชัดเจน พร้อมเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านที่สองคือ การเตรียมการนิเทศ ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะผู้นิเทศ การจัดเตรียมสื่อ เครื่องมือ และแหล่งทรัพยากรให้พร้อมก่อนการปฏิบัติ ด้านที่สามคือ การปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งต้องดำเนินการตามแผนโดยใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตชั้นเรียน การประชุมให้คำปรึกษา และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างตรงจุด ด้านที่สี่คือ การสร้างขวัญและกำลังใจ ซึ่ง สพฐ. ระบุว่าผู้นิเทศต้องปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ใช้การเสริมแรงเชิงบวก และสร้างบรรยากาศความไว้วางใจ เพื่อให้ครูเกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และด้านที่ห้าคือ การประเมินผลการนิเทศ ซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการนิเทศ โดยรายงานผลอย่างเป็นระบบเพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงการนิเทศในรอบต่อไป (หน่วยศึกษานิเทศก์ สพฐ., 2567) ทั้ง 5 ด้านนี้เชื่อมโยงกันเป็นวงจรตามหลัก PDCA ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธมลวรรณ พูนวัฒนานุกูล (2567) ที่พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังพบปัญหาด้านการวางแผนและการสร้างเครื่องมือนิเทศ อันส่งผลต่อประสิทธิผลโดยรวมของกระบวนการนิเทศ

กล่าวโดยสรุป แนวคิดทั้ง 3 กลุ่มต่างชี้ให้เห็นว่าระบบการนิเทศภายในที่ดำเนินการครบทั้ง 5 ด้านตามแนวทางของ สพฐ. และสามารถตอบสนองความคาดหวังของครูตามทฤษฎีความต้องการได้อย่างเหมาะสม จะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 209 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,362 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 342 คน กำหนดขนาดโดยอ้างอิงตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มด้วยวิธีการแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการนิเทศภายในเพื่อตอบสนองความคาดหวังของครู คัดเลือกจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูชำนาญการที่มีประสบการณ์ด้านการนิเทศภายในไม่น้อยกว่า 3–5 ปี มีผลงานดีเด่นเป็นที่ประจักษ์ ได้รับการยกย่องด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่โดดเด่นด้านการบริหารจัดการและการนิเทศภายในอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับการบริหารงานระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่าเป็นแนวทาง โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน คัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสม 25 ข้อ และวิเคราะห์ความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ .94 ก่อนจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์และจัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยติดตามเก็บคืนด้วยตนเองได้ครบทั้ง 342 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้านระดับการศึกษาด้วยความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ระดับการบริหารงานระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ทั้งภาพรวมและรายด้านด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) เปรียบเทียบตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาด้วย t-test แบบ Independent samples และเปรียบเทียบด้วย F-test แบบ One-way ANOVA หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบ

รายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffé) และวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นที่มีต่อความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\overline{X}$	S.D.		
1	การวางแผนการนิเทศ	4.49	0.58	มาก	5
2	การเตรียมการนิเทศ	4.64	0.44	มากที่สุด	3
3	การปฏิบัติการนิเทศ	4.63	0.42	มากที่สุด	4
4	การสร้างขวัญกำลังใจ	4.66	0.43	มากที่สุด	2
5	การประเมินผลการนิเทศ	4.68	0.43	มากที่สุด	1
	ภาพรวม	**4.63**	**0.46**	**มากที่สุด**	**-**

จากตารางที่ 1 พบว่าความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.62, S.D.= 0.46) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินผลการนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.**68**, S.D.= 0.43)รองลงมาคือ การสร้างขวัญกำลังใจ ($\overline{X}$ = 4.66, S.D.= 0.43) และการเตรียมการนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.64, S.D.= 0.44) และการปฏิบัติการนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.63, S.D.= 0.42) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.49, S.D.= 0.58)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การวางแผนการนิเทศ	4.54	0.43	4.55	0.45	-0.12	0.905
2	การเตรียมการนิเทศ	4.65	0.38	4.70	0.34	-0.88	0.381
3	การปฏิบัติการนิเทศ	4.62	0.37	4.76	0.30	-2.35*	0.020
4	การสร้างขวัญกำลังใจ	4.66	0.38	4.77	0.28	-1.83	0.069
5	การประเมินผลการนิเทศ	4.69	0.38	4.73	0.25	-0.83	0.405
	ภาพรวม	**4.63**	**0.34**	**4.70**	**0.27**	**-1.34**	**0.182**

***** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่าง ยกเว้นด้านการปฏิบัติการนิเทศ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1.การวางแผนการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	4.11	2	2.06	11.98*	.000
	ภายในกลุ่ม	58.24	339	0.17		
	รวม	62.35	341			
2.การเตรียมการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2.10	2	1.05	7.62*	0.001
	ภายในกลุ่ม	46.71	339	0.14		
	รวม	48.81	341			
3.การปฏิบัติการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.57	2	0.29	2.16	.116
	ภายในกลุ่ม	44.39	339	0.13		
	รวม	44.96	341			
4.การสร้างขวัญกำลังใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.09	2	0.05	0.33	.718
	ภายในกลุ่ม	46.10	339	0.14		
	รวม	46.19	341			
5.การประเมินผลการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	1.84	2	0.92	7.27*	.001
	ภายในกลุ่ม	42.92	339	0.13		
	รวม	44.66	341			
ภาพรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**0.03**	**2**	**0.02**	**0.14**	**.867**
	ภายในกลุ่ม	**37.02**	**339**	**0.11**		
	รวม	**37.05**	**341**			

*p < .05

จากตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการเตรียมการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1.การวางแผนการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.08	2	0.04	0.22	.805
	ภายในกลุ่ม	62.27	339	0.18		
	รวม	62.35	341			
2.การเตรียมการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2	0.13	0.90	.407
	ภายในกลุ่ม	48.55	339	0.14		
	รวม	48.81	341			
3.การปฏิบัติการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.01	2	0.01	0.03	.968
	ภายในกลุ่ม	44.95	339	0.13		
	รวม	44.96	341			
4.การสร้างขวัญกำลังใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2	0.02	0.10	.904
	ภายในกลุ่ม	46.16	339	0.14		
	รวม	46.19	341			
5.การประเมินผลการนิเทศ	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2	0.02	0.10	.904
	ภายในกลุ่ม	44.73	339	0.13		
	รวม	44.76	341			
ภาพรวม	**ระหว่างกลุ่ม**	**0.01**	**2**	**0.01**	**0.04**	**.963**
	ภายในกลุ่ม	**37.04**	**339**	**0.11**		
	รวม	**37.05**	**341**			

จากตาราง เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่มีแตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจ ด้านการเตรียมการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการนิเทศภายในในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ประกอบกับสถานศึกษามีการดำเนินงานตามระบบการนิเทศที่เป็นแบบแผนชัดเจนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ครูมีความคาดหวังต่อกระบวนการนิเทศในระดับสูง โดยเฉพาะด้านการประเมินผลการนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนให้เห็นว่าครูต้องการระบบการประเมินผลที่เป็นระบบ ต่อเนื่อง และมุ่งเน้นการพัฒนามากกว่าการตัดสินผลงาน ส่วนด้านการวางแผนการนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนยังต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนมากขึ้น โดยเฉพาะการสำรวจความต้องการจำเป็นก่อนจัดทำแผนการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ แก้วพุฒ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโรงเรียน ขนาดเล็ก กลุ่มโรงเรียนฟากท่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ บุญเสริฐ (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูผู้สอนไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าระดับปริญญาตรี ต่างปฏิบัติหน้าที่ภายใต้กรอบแนวปฏิบัติและมาตรฐานการนิเทศภายในที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้เป็นแนวทางเดียวกัน อีกทั้งยังได้รับการพัฒนาและฝึกอบรมในทิศทางเดียวกัน ส่งผลให้ครูทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังต่อระบบการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ อัครวิชช์ เชิญทอง (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร อิ่มชื่น (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร ครูผู้สอนทุกกลุ่มประสบการณ์จึงมีความเข้าใจในแนวปฏิบัติและมีความคาดหวังต่อระบบการนิเทศในทิศทางเดียวกัน ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯ มีการนิเทศติดตามและพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครวิชช์ เชิญทอง (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าจำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมพบว่าไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศพนธ์ ชัยงาม และธีระเดช จิราธนทัต (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่าจำแนกประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาทุกขนาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ต่างดำเนินงานระบบการนิเทศภายในตามแนวปฏิบัติและมาตรฐานที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ทำให้ครูผู้สอนไม่ว่าจะอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่ต่างมีโอกาสได้รับการนิเทศและพัฒนาในกรอบแนวทางเดียวกัน ส่งผลให้ความคาดหวังต่อระบบการนิเทศภายในไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร อิ่มชื่น (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนิสา สุวรรณ

รัตน์ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

5. แนวทางการพัฒนาความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในกระบวนการวางแผนการนิเทศ โดยจัดให้มีการสำรวจความต้องการจำเป็นของครูอย่างเป็นระบบก่อนจัดทำแผน พร้อมทั้งกำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจนและแจ้งให้ครูทราบล่วงหน้า นอกจากนี้ควรพัฒนาศักยภาพผู้นิเทศให้มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารเชิงบวก เพื่อสร้างบรรยากาศการนิเทศที่เป็นกัลยาณมิตร รวมถึงส่งเสริมให้ผู้นิเทศใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลายเหมาะสมกับครูแต่ละคน และสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการพัฒนาระบบการประเมินผลการนิเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนามากกว่าการตัดสินผลงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธมลวรรณ พูนวัฒนานุกูล (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ผลการวิจัยแนะนำว่า ควรเน้นการวางแผนที่เป็นระบบและครอบคลุม โดยเฉพาะการสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สนับสนุนการนิเทศและการติดตามผลในรูปแบบดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงษ์ ตาบสกุล (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียนบ้านคาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโรงเรียน ได้แก่ การสนับสนุน ส่งเสริมให้คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนรวบรวมปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจังและเป็นระบบ และสนับสนุน ส่งเสริมให้คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนนำเอานโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ความคาดหวังของครูผู้สอนต่อระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการประเมินผลการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านการวางแผนการนิเทศมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน บุคลากรที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นบางด้านแตกต่างกัน และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แนวทางพัฒนาที่สำคัญมุ่งเน้นการสำรวจความต้องการจำเป็นของครู การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน และการพัฒนาระบบการประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนา **ข้อเสนอแนะจากการวิจัยและการนำไปใช้** 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีระบบสำรวจความต้องการของครูผู้สอนอย่างเป็นระบบก่อนการวางแผนการนิเทศในแต่ละปีการศึกษา 1.2 ควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการนิเทศ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของและความร่วมมือ 1.3 ควรพัฒนาระบบการประเมินผลการนิเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนา และจัดให้มีการประเมินความพึงพอใจของครูอย่างสม่ำเสมอ **ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป** จากประเด็นที่ค้นพบจากการวิจัย ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานศึกษาในบริบทต่าง ๆ และควรศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการนิเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยืดหยุ่น

เอกสารอ้างอิง

กรณาธิป ชิณวงษ์. (2566). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ณัฐกานต์ บุญเสริฐ และคณะ. (2568). การประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสาคร. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 7(4), 150-164.

ธมลวรรณ พูนวัฒนานุกูล. (2567). แนวทางพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

ธมลวรรณ พูนวัฒนานุกูล และบรรจบ บุญจันทร์. (2568). แนวทางพัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารเสียงธรรมจากมหายาน, 11(2), 290-305.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ภาณุวัฒน์ แก้วพุฒ และคณะ. (2566). แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มโรงเรียนฟากท่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2. วารสารวิชาการร้อยแก่นสารวิชาการ, 8(2), 294-311.

ยศพนธ์ ชัยงาม และธีระเดช จิราธนทัต. (2568). แนวทางการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 4(2), 1-15.

ศิริพร อิ่มชื่น. (2566). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 7(3), 856-871.

ศุภกร หนิเสะ และคณะ. (2568). การนิเทศการศึกษาภายใต้ความท้าทายที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 8(2), 11-25.

สุนิสา สุวรรณรัตน์ และคณะ. (2565). การพัฒนาคู่มือการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. วารสารรัชต์ภาคย์, 16(45), 99-114.

เสาวภา ปัญญาสวัสดิ์. (2567). แนวทางการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. ใน การค้นคว้าอิสระ. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). รายงานการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

อนุพงษ์ ตาบสกุล. (2565). แนวทางนิเทศโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน โรงเรียนบ้านคาวิทยา. ในวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อัครวิชช์ เชิญทอง. (2564). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. ใน การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Alderfer, C. P. (1969). An empirical test of a new theory of human needs. Organizational Behavior and Human Performance, 4(2), 142-175.

Knowles, M. S. (1975). Self-directed learning: A guide for learners and teachers. New York: Association Press.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50(4), 370-396.

Vroom, V. H. (1964). Work and motivation. New York: John Wiley & Sons.